

Toelichting op de Verzamelwet 2016

Toelichting op wijzigingen en gevolgen voor implementatie en uitvoering

December 2015

Samen vernieuwen we de dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2	Kostendelersnorm	4
2.1	Kostendelende medebewoner	4
2.2	Aanpassing norm alleenstaande oudere (AIO)	5
2.3	Aanpassingen norm jonge gehuwden	6
2.4	Jongeren tot 21 jaar	7
2.5	Studenten en de kostendelersnorm	8
2.6	Niet-rechthebbende partner	8
2.7	Overgangsrecht	10
2.8	Maatwerk en tijdelijk verblijf	11
3	Kleine technische wijzigingen Participatiewet	12
3.1	Schuldregeling bij overtreden informatieverplichting	12
3.2	Domicilie	12
3.3	Koopkrachttegemoetkoming 2014 vervallen	12
3.4	Onjuiste verwijzing maatregel	13
4	Kleine wijzigingen arbeidsondersteuning	14
4.1	Definitie niet-uitkeringsgerechtigde	14
4.2	Opdracht college m.b.t. arbeidsondersteuning.....	14
4.3	Opleidingsmogelijkheden alleenstaande ouder.....	16
5	Vangnetregeling.....	17
5.1	Wat is de vangnetregeling?.....	17
5.2	Verlenging vangnetregeling	17
5.3	Wat verandert er?	17
6	Wijzigingen IOAW en IOAZ.....	18
6.1	Vaststelling grondslag IOAW en IOAZ	18
6.2	Meewerken aan een schuldregeling IOAW en IOAZ.....	18
6.3	Overgangsrecht uit artikel 63h en 63i IOAW	18
7.	Wijzigingen aanpalende wetgeving	19
7.1	Wet op het kindgebonden budget	19
7.2	Algemene Kinderbijslagwet.....	19
7.3	Wet SUWI	20
	Bijlage.....	21
	Art. 19a PW Kostendelende medebewoner.....	21
	Art. 22a Kostendelersnorm.....	21
	Art. 22b Afwijking normen 2015.....	22

1. Inleiding

De Verzamelwet 2016¹ wijzigt een aantal wetten op het terrein van het Ministerie van SZW, waaronder de Participatiewet, de IOAW en de IOAZ. Het gaat onder meer om wijziging van knelpunten die door de ZBO's (UWV en SVB) werden ervaren, maar ook wijzigingen die voortvloeien uit de Wet werk en zekerheid.

De Verzamelwet bevat geen grote beleidsmatige wijzigingen, maar vooral technische wijzigingen.

Deze handreiking biedt een hulpmiddel bij de implementatie en heeft een praktische insteek. Per wijziging wordt besproken:

- wat de wijziging inhoudt; en als dat van toepassing is
- welke gevolgen deze wijziging heeft voor beleid en uitvoering.

Zijn er aanpassingen nodig in verordeningen, beleidsregels of werkinstructies? Wat betekent dit voor de dagelijkse werkzaamheden?

De wijzigingen in de Participatiewet (inclusief WWB-maatregelen), IOAW en IOAZ zullen uitgebreid besproken worden, de overige wijzigingen worden – indien relevant voor het uitvoeren van de Participatiewet, IOAW of IOAZ – kort aangestipt.

¹ TK 2014-2015, 34 273 nr. 2

2 Kostendelersnorm

De kostendelersnorm is op een aantal punten aangepast. Het doel van deze aanpassingen is driedelig:

- (a) het verduidelijken van een aantal zaken;
- (b) een vereenvoudiging; en
- (c) het aanpassen van enkele onjuistheden.

De kostendelerssystematiek zoals die nu in de wet is vastgelegd bevat een paar onvolkomenheden. Dat heeft tot gevolg dat een aantal huishoudens te veel en een aantal huishoudens te weinig bijstand ontvangt. Het gaat hier naar verwachting om enkele tientallen tot maximaal tweehonderd huishoudens die bestaan uit verschillende groepen².

Niet alle punten hebben voor de gemeenten even grote impact. In dit hoofdstuk worden de volgende wijzigingen besproken:

- het begrip kostedelende medebewoner
- aanpassing norm alleenstaande oudere met een AIO en norm jonge gehuwden
- verduidelijking jongeren tot 21 jaar en studenten
- technische aanpassing niet-rechthebbende partner
- het overgangsrecht voor groepen die er door de wijziging in inkomen op achteruit gaan
- maatwerk en tijdelijk verblijf (Verzamelbrief november 2015).

2.1 Kostedelende medebewoner

Het artikel van de kostendelersnorm wordt gesplitst in twee artikelen, artikel 19a PW en artikel 22a PW³. Het nieuwe artikel 19a PW geeft een beschrijving van het begrip 'kostedelende medebewoner'. De eerste wijziging die hiermee is beoogd, is dat de kostendelersnorm niet langer van toepassing is op belanghebbenden die met medebewoners hoofdverblijf hebben in dezelfde woning, maar waarvan alle medebewoners zijn uitgezonderd van de kostendelersnorm. In dat geval hoeft de formule niet ingevuld te worden, maar mag gewoon de basisnorm (artikel 20, 21, 22 of 24) van de Participatiewet worden toegepast. Met andere woorden, dan krijgt iemand de norm alleenstaande (ouder) of gehuwden. De kostendelersnorm wordt uitsluitend nog toegepast als er ook echt kostedelende medebewoners zijn.

Wat zijn de gevolgen hiervan voor de uitkeringsgerechtigden? De gevolgen zijn niet merkbaar. De hoogte van de uitkering blijft namelijk gelijk, maar de berekening wordt anders. Deze splitsing in twee artikelen heeft ook gevolgen voor de bewoording van artikel 20 tot en met 22 PW. In die artikelen vervalt 'die niet met een of meer andere meerderjarige personen dan de echtgenoot in dezelfde woning hun hoofdverblijf hebben'. In plaats daarvan wordt ingevoegd: 'zonder kostedelende medebewoners'.

Een voorbeeld

Mieke is 43 jaar en woont met haar dochter Janneke van 20 in huis. Voorheen zou de hoogte van haar uitkering als volgt berekend moeten worden:

$$\frac{(40\% + A \times 30\%) \times B}{A}$$

Janneke is jonger dan 21 jaar en valt daarmee onder de uitzondering van de kostendelersnorm. Dat betekent dat A in dit geval 1 is. Dat zou betekenen:

$$\frac{(40\% + 1 \times 30\%) \times B}{A} = 70\% \text{ van de rekenorm.}$$

² TK 2014-2015, 34 273, nr. 3 pag. 4

³ In de bijlage zijn deze twee artikelen opgenomen.

In de nieuwe situatie hoeft de formule niet meer te worden ingevuld. Omdat er geen kostedelende medebewoners zijn (artikel 19a Pw) mag direct de basisnorm worden toegekend naar de norm alleenstaande. Die norm bedraagt 70% van de gehuwdenorm.

2.1.1 Gevolgen voor de uitvoering

De uitvoering van de kostedelersnorm wordt eenvoudiger, aangezien de berekening alleen nog nodig is als er daadwerkelijk sprake is van kostedelende medebewoners. Ook voor de belanghebbende is het beter te begrijpen waar de uitkeringsnorm op gebaseerd is. Het vraagt wel om een aanpassing van **de standaardbeschikkingen**, omdat daar mogelijk verwezen wordt naar artikel 22a PW voor het vaststellen van de norm. Voor uitkeringsgerechtigden van wie de norm is vastgesteld via de oude methode hoeft niets te worden omgezet. Er is geen enkel gevolg voor de hoogte van de uitkering, uitsluitend de berekeningswijze is anders. Daarvoor hoeft geen nieuwe beschikking verzonden te worden.

2.2 Aanpassing norm alleenstaande oudere (AIO)

Voor bijstandsgerechtigden die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt zijn andere normen vastgesteld dan voor mensen die jonger zijn. Bij de vaststelling van deze zogenaamde AIO⁴-normen wordt rekening gehouden met het fiscale voordeel van ouderenkorting⁵, alleenstaanden hebben daarnaast ook nog recht op de alleenstaande ouderenkorting⁶. Deze kortingen hebben tot gevolg dat de basisnorm voor alleenstaanden in de pensioengerechtigde leeftijd op dit moment circa 73% van de norm voor gehuwden is. In de huidige kostedelerssystematiek geldt deze hogere norm niet voor alleenstaanden met medebewoners waar geen kosten mee gedeeld kunnen worden. Door toepassing van de kostedelersnorm bij woningdelers waar geen sprake was kostedelende medebewoners kreeg de oudere alleenstaande slechts 70% van de gehuwdenorm. Door de nieuwe systematiek (zie paragraaf 2.1) is dit probleem verholpen.

2.2.1 Gevolgen voor de uitvoering

Omdat de AIO wordt uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank verandert deze wijziging weinig voor de dagelijkse praktijk voor de gemeente. De gewijzigde vaststelling van de norm alleenstaande oudere die geen kostedelende medebewoner heeft speelt wel een rol bij het vaststellen van de draagkracht bij een aanvraag om bijzondere bijstand. Voor het vaststellen van de draagkracht moet het inkomen afgezet worden tegen de toepasselijke bijstandsnorm, berekend volgens de nieuwe systematiek. De SVB anticipeert al op deze wijziging en kent de juiste norm toe. Het speelt daarmee uitsluitend een rol bij aanvragen door ouderen die geen bijstand ontvangen.

Het is belangrijk om hier alert op te zijn bij aanvragen om bijzondere bijstand. Bovendien moet worden bekeken of standaardbeschikkingen aangepast moeten worden.

Een voorbeeld

Mevrouw De Bruijn is 69 en heeft ruimte over in haar woning. Zowel voor het geld als voor de gezelligheid besluit ze om een kamer te verhuren aan Sjoerd, een student. Mevrouw De Bruijn heeft met Sjoerd een commerciële overeenkomst afgesloten. Omdat mevrouw De Bruijn rechtsbijstand nodig heeft, besluit ze bijzondere bijstand aan te vragen voor de eigen bijdrage.

Haar inkomen wordt afgezet tegen de toepasselijke bijstandsnorm, ook als de aanvrager geen bijstand ontvangt. Voorheen zou de hoogte van haar uitkering als volgt berekend moeten worden:

⁴ Aanvullende inkomensondersteuning ouderen

⁵ artikel 8.17 van de Wet inkomensbelasting 2001

⁶ artikel 8.18 van de Wet inkomstenbelasting

$$\frac{(40\% + A \times 30\%) \times B}{A}$$

Daarbij geldt dat A = 1, omdat Sjoerd onder de uitzondering valt. B = €1.476,40⁷. De toepasselijke bijstandsnorm is in dat geval €1.033,48.

In de nieuwe situatie hoeft de formule niet meer te worden ingevuld. Omdat er geen kostendelende medebewoners zijn (artikel 19a PW) mag direct de basisnorm worden toegekend naar de norm alleenstaande, ouder dan de pensioengerechtigde leeftijd. De norm is in dat geval €1.079,78. Het verschil per maand is €46,30.

2.3 Aanpassingen norm jonge gehuwden

De norm voor jonge gehuwden binnen de kostendelerssystematiek was voor een bepaalde groep te hoog en voor een andere groep te laag. In hoofdstuk 2 wordt onder jonge gehuwden verstaan: gehuwden waarvan één partner 18, 19 of 20 jaar is en één partner 21 jaar of ouder⁸. Het gaat om de volgende twee groepen:

1. Jonge gehuwden met kinderen.

Jonge gehuwden met kinderen ontvangen op grond van artikel 20 PW meer bijstand dan jonge gehuwden zonder kinderen⁹. Vallen deze gehuwden onder de kostendelersnorm, dan verdwijnt die hogere norm ten onrechte. Met de inwerkingtreding van de Verzamelwet 2016 wordt dit aangepast door het splitsen van het derde lid van artikel 22a PW. Daar is een onderscheid gemaakt tussen jonge gehuwden met en zonder kinderen, waarbij de norm voor de gehuwden met kinderen hoger is.

2. Jonge gehuwden met medebewoners die geen kostendelers zijn.

Gaat het om jonge gehuwden met medebewoners die allemaal zijn uitgezonderd van de kostendelersnorm, dan krijgen ze een hogere norm dan gehuwden die niet onder de kostendelersnorm vallen. Oorzaak van dit verschil is dat in de basisjongerennormen (artikel 20 PW), evenals in de andere basisnormen, rekening mee wordt gehouden dat beide gehuwden kosten met elkaar kunnen delen. Door de toevoeging¹⁰ dat jongeren tot 21 jaar niet meetellen voor de kostendelersnorm, ook niet als die persoon gehuwd is met een belanghebbende die wel onder de kostendelersnorm valt, ontstaat een verschil in normhoogte in twee vergelijkbare situaties. Ook dit verandert met de inwerkingtreding van de Verzamelwet 2016, doordat jongeren die geen kostendelende medebewoners hebben niet meer onder de kostendelersnorm vallen (zie paragraaf 2.1).

Wat betekent dit nu financieel voor de jonge gehuwden? In onderstaande tabel is een overzicht van hierboven genoemde omissies.

Tabel normen voor jonge gehuwden waarvan één partner jonger is dan 21 jaar en één partner 21 jaar of ouder op basis van de huidige systematiek (oud) en de nieuwe systematiek (nieuw)¹¹.

Grondslag	Aantal kostendelende medebewoners (exclusief partner)	Gehuwden zonder kind oud	Gehuwden zonder kind nieuw	Gehuwden met kind oud	Gehuwden met kind nieuw
artikel 20	0	€ 925,20	€ 925,20	€ 1.200,24	€ 1.200,24
artikel 22a	0	€ 1.200,24	€ 925,20	€ 1.200,24	€ 1.200,24
	1	€ 925,20	€ 925,20	€ 924,20	€ 1.200,24
	2	€ 833,52	€ 833,52	€ 833,52	€ 1.108,56

⁷ In dit voorbeeld wordt gerekend met de bedragen zoals die gelden per 1 juli 2015.

⁸ Gehuwden die beide jonger zijn dan 21 jaar vallen niet onder de kostendelersnorm.

⁹ Het gaat hier uiteraard om ten laste komende kinderen.

¹⁰ Amendement Heerma, Kamerstukken II 2013-2014, 33801, nr. 37

¹¹ TK 2014-2015, 34 273, nr. 3 pag. 5 en 7

	3	€ 787,68	€ 787,68	€ 787,68	€ 1.062,72
	4	€ 760,18	€ 760,18	€ 760,18	€ 1.035,22

De Verzamelwet lost deze omissies met ingang van 1 januari 2016 op door de nieuwe formulering van de kostendelerssystematiek. Om dit ook over het jaar 2015 te corrigeren wordt artikel 22b PW middels de Verzamelwet 2016 in de Participatiewet opgenomen. Dit artikel stelt deze normen met terugwerkende kracht hoger vast. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen de periode januari t/m juni 2015 en juli t/m december 2015, in verband met de indexering van de normen per januari en juli. Dit artikel vervalt met ingang van 1 juli 2016, maar kan al vanaf 1 januari 2016 niet meer toegepast worden. Vanaf die datum geeft de kostendelerssystematiek namelijk de juiste norm.

2.3.1 Gevolgen voor de uitvoering

Er zijn twee groepen, waarvan één groep er in inkomen op vooruit gaat en één groep er in inkomen op achteruit gaat. De groep voor wie de nieuwe systematiek gunstiger uitpakt krijgt in ieder geval met ingang van 1 januari 2016 de nieuwe norm. Hadden zij vóór 1 januari 2016 al aanspraak op een bijstandsuitkering dan wordt de norm met terugwerkende kracht aangepast als dat nog niet is gebeurd. Voor de groep voor wie de nieuwe systematiek tot een lager inkomen leidt is voorzien in overgangsrecht (zie paragraaf 2.7).

Het gevolg voor de uitvoering is beperkt, nu in de Verzamelbrief gemeenten 2015 – 1 (verzonden 5 juni 2015), paragraaf 30 is al gewezen op deze omissies. Gemeenten zijn toen verzocht om hierop te anticiperen en per direct de hogere norm toe te passen. Artikel 22b PW voorziet in de juiste normhoogte met terugwerkende kracht over de periode 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015. Mocht de norm van een huishouden per abuis nog niet zijn aangepast aan de hand van de Verzamelbrief, dan moet dat op grond van de wet alsnog met terugwerkende kracht gebeuren.

Op grond van het overgangsrecht wordt de norm voor zover die lager vastgesteld moet worden voor lopende uitkeringen pas aangepast per 1 juli 2016. Nieuwe aanvragen vallen direct onder de nieuwe normen.

De gehuwden voor wie de uitkering per 1 juli 2016 lager wordt vastgesteld moet wel uit het bestand gefilterd worden en uiterlijk 31 december 2015 zijn aangeschreven om ze voor te bereiden op de inkomensachteruitgang. Deze mensen moeten zes maanden de tijd hebben om zich voor te bereiden op de inkomensachteruitgang.

Een voorbeeld

Mohammed (24) en Samiha (20) zijn getrouwd en delen de woning met de zus van Samiha, Sheherezade (18). Het gaat hier om jonge gehuwden die de woning delen met één medebewoner (Sheherezade). Deze medebewoner telt niet mee voor de berekening van de kostendelersnorm, omdat zij jonger dan 21 jaar is. Op grond van de Participatiewet per 1 januari 2016 is er in deze casus geen kostendelende medebewoner. Op grond van de huidige berekening ontvangen zij €1.200,24, op grond van de nieuwe systematiek €925,20. Dat betekent een behoorlijke teruggang in inkomen.

De gemeente moet nu vóór 31 december 2015 een brief sturen naar Mohammed en Samiha om ze hier op voor te bereiden. Deze brief is géén besluit, maar een mededeling. Per 1 juli 2016 wordt de norm aangepast en wordt wel een besluit verstuurd. Mohammed en Samiha kunnen hier bezwaar tegen maken. Dit zal echter niet leiden tot een gegrondverklaring, aangezien de gewijzigde norm direct voortkomt uit een wetwijziging.

2.4 Jongeren tot 21 jaar

In het nieuwe artikel 22a PW is in het eerste lid bepaald dat de kostendelersnormsystematiek alleen van toepassing is op belanghebbenden van 21 jaar of ouder. Dat is geen verschil met de huidige situatie, maar wel sneller te zien in het artikel. Eerder was dit als uitzondering in het derde lid opgenomen.

Dit betreft enkel een wijziging ten behoeve van de leesbaarheid van het artikel, maar heeft geen gevolgen in de systematiek of berekening.

2.5 Studenten en de kostendelersnorm

Studenten zijn uitgezonderd van de kostendelersnorm. De wet bleek op dit punt niet voor iedereen volstrekt helder te zijn, daarom is dit aangepast. Er is nadrukkelijk geen sprake van een beleidswijziging, wel van een verduidelijking.

Eerste wijziging: leeftijd

De eerste wijziging betreft de leeftijd. Aan het subonderdeel waarin wordt verwezen naar de tegemoetkoming op grond van de WTOS (onderdeel d, onder 2) is een leeftijdscriterium toegevoegd. Deze toevoeging is nodig omdat net als bij de studiefinanciering – naast de voorwaarde met betrekking tot de onderwijssoort – de voorwaarde met betrekking tot de leeftijd van belang is. Dat wil zeggen dat de studerende bij aanvang van de opleiding aan de voorwaarde met betrekking tot de leeftijd, bedoeld in artikel 2.3. van de WTOS moet voldoen. Met betrekking tot de beroepsopleiding is dit criterium niet nodig, omdat de Web in de beroepsbegeleidende leerweg geen leeftijdscriterium kent.

Tweede wijziging: nationaliteit

Alle studenten worden uitgezonderd van de kostendelersnorm, ongeacht hun nationaliteit. Dat betekent dat ook studenten die gezien hun nationaliteit geen aanspraak maken op studiefinanciering en de Wtos onder de uitzondering kunnen vallen.

2.5.1 Gevolgen voor de uitvoering

Voor gemeenten heeft deze wijziging een zeer beperkte impact, omdat het aantal studenten dat niet de Nederlandse nationaliteit hadden en op grond daarvan niet is uitgezonderd van de kostendelersnorm is bijzonder klein. Dit speelt wel een rol voor de SVB, aangezien een aantal van hun uitkeringen ook in het buitenland worden uitbetaald.

2.6 Niet-rechthebbende partner

Artikel 24 Pw ziet toe op de situatie dat er sprake is van een echtpaar waarvan één van beide partners geen recht heeft op algemene bijstand. Dit geldt ook voor gehuwden waarvan één partner studeert en daardoor niet rechthebbend is. Gehuwden vormen samen één subject van bijstand. Dit principe prevaleert boven de uitzondering van studenten en geldt ook als sprake is van gehuwden met een studerende partner en kostedelende medebewoners. Dit wordt in de wet verduidelijkt doordat de partner van 21 jaar of ouder altijd meetelt voor de hoogte van de bijstand van gehuwden, ook als de partner studeert.

Een dergelijke norm voor gehuwden met een niet-rechthebbende partner is nodig om te voorkomen dat er indirect bijstand wordt verleend aan iemand die op grond van de Participatiewet daar geen recht op heeft. Met het huidige artikel 24 PW kan verwarring ontstaan wanneer de kostendelersnorm (22a PW) en wanneer artikel 24 PW moet worden toegepast. Daarom wordt dit artikel met ingang van 1 januari 2016 gewijzigd.

Als gevolg van deze wijziging is nu heel helder wanneer artikel 22a en wanneer artikel 24 PW moet worden toegepast als er sprake is van een niet-rechthebbende partner. De eerste vraag is of er sprake is van kostedelende medebewoners. Zo nee, dan kan nooit artikel 22a PW worden toegepast. De kostendelersnorm geldt namelijk uitsluitend als er kostedelende medebewoners zijn.

- Er zijn **geen kostedelende medebewoners**. In dat geval is altijd artikel 24 PW van toepassing.
- Er zijn **wel kostedelende medebewoners**. In die situatie is nog een vervolgvraag nodig.

- o Is de rechthebbende partner 21 jaar of ouder? Dan geldt de kostendelersnorm, aangezien de rechthebbende partner ook een kostedelende medebewoner is en op grond daarvan onder de kostendelersnorm valt.
- o Is de rechthebbende partner jonger dan 21, dan wordt artikel 24 PW toegepast. De rechthebbende partner is in dat geval namelijk geen kostedelende medebewoner en valt op grond daarvan niet onder de kostendelersnorm.

In schema:

Situatie van het echtpaar met niet-rechthebbende partner		
Vraag 1	Heeft het echtpaar kostedelende medebewoners?	Nee → toepassing artikel 24 PW Ja → ga naar vraag 2
Vraag 2	Is de rechthebbende partner 21 jaar of ouder?	Nee → toepassing artikel 24 PW Ja → toepassing artikel 22a PW

2.6.1 Gevolgen voor de uitvoering

Wat betekent dit nu voor de norm van de rechthebbende partner zonder kostedelende medebewoners? De partner die wél recht heeft krijgt altijd een norm van 50% van de gehuwdennorm die voor hem zou gelden als zijn partner wel rechthebbend zou zijn. Voor het vaststellen van de gehuwdennorm wordt ervan uitgegaan dat beide partners dezelfde leeftijd hebben. Indien er wel kostedelende medebewoners zijn en de rechthebbende partner is 21 jaar of ouder dan wordt de norm via artikel 22a PW berekend.

Wanneer is hier sprake van? Er zijn talloze situaties denkbaar, bijvoorbeeld een niet-rechthebbende partner omdat deze partner:

- studeert¹²;
- niet met een Nederlander gelijk wordt gesteld;
- tijdelijk is gedetineerd;
- langer dan de toegestane duur buiten Nederland verblijft;
- gebruik maakt van een voorliggende voorziening;
- onbetaald verlof geniet;
- die de verplichtingen op grond van de Participatiewet niet wil nakomen en jonger is dan 27 jaar.

Let in die gevallen wel op dat de middelen van de niet-rechthebbende partner wel van invloed zijn op het recht op bijstand.

Een voorbeeld.

Samantha (43) is getrouwd met een Keniaan, Aasir die (nog) geen verblijfsvergunning heeft. Zij hebben geen kostedelende medebewoners. In de huidige situatie zou zij op grond van artikel 22a PW aanspraak kunnen maken op een norm van 50% van de gehuwdennorm. Op grond van artikel 24 PW heeft zij echter aanspraak op een norm van 70% van de gehuwdennorm.

Vanaf 1 januari 2016 valt zij uitsluitend onder artikel 24 PW en is haar norm 50% van de gehuwdennorm voor gehuwden van 21 – pensioengerechtigde leeftijd. Als het inkomen van Samantha en Aasir bij elkaar opgeteld hoger is dan de gehuwdennorm, dan wordt het meerdere op haar uitkering in mindering gebracht.

In uitzonderingsgevallen heeft het college op basis van artikel 18 PW de mogelijkheid om in individuele gevallen de algemene bijstand af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de

¹² TK 2014-2015, 34 273, nr. 3 pag. 7

belanghebbende¹³. Is één partner tijdelijk gedetineerd en dreigt de andere partner door deze norm ernstig in de schulden te raken, bijvoorbeeld omdat de huur niet meer op te brengen is van de 50% van de toepasselijke gehuwendnorm, dan bestaat de mogelijkheid om goed gemotiveerd en onderbouwd van de norm af te wijken. Dit moet uiteraard wel een uitzondering zijn. Het kan wel voorkomen dat mensen geheel buiten hun schuld om door tijdelijke omstandigheden in grote problemen komen. Voor het individualiseren moeten alle omstandigheden van het geval worden meegenomen, zoals: Wat is de oorzaak? Welke kosten hebben ze? Binnen welke termijn kan het uitgavenpatroon in overeenstemming worden gebracht met de inkomsten?

Naast deze mogelijkheid om te individualiseren bestaat ook de mogelijkheid om bijzondere bijstand te verstrekken. Het moet dan wel gaan om specifieke, noodzakelijke kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden (artikel 35 PW). Let in dat geval wel goed op voorliggende voorzieningen, zoals Huurtoeslag.

Is de uitkering voor een echtpaar met een niet-rechthebbende partner toegekend op grond van artikel 24 PW zoals dat in 2015 geldt? Dan moet dit worden omgezet naar de nieuwe norm op grond van artikel 24 PW. Mensen die hiermee te maken krijgen moeten hierover worden geïnformeerd door middel van een brief, zodat zij de tijd hebben om zich voor te bereiden op een inkomensachteruitgang. Per 1 juli 2016 wordt hun uitkering omgezet. Dit wordt in een beschikking kenbaar gemaakt.

2.7 Overgangsrecht

Deze wijzigingen in de rekensystematiek van de kostendelersnorm kan tot gevolg hebben dat voor bepaalde groepen de norm lager vastgesteld moet worden. Voor die groepen geldt overgangsrecht van zes maanden. Dit overgangsrecht wordt geregeld in een artikel dat wordt ingevoegd na het laatste artikel in hoofdstuk 7 (dat is op dit moment artikel 78z PW). In dat artikel staat:

1. *Op de persoon die op de dag voor inwerkingtreding van artikel IX, onderdeel B, van de Verzamelwet SZW 2016, recht heeft op algemene bijstand:*

a. *blijven de artikelen 20 tot en met 22a, 24, 33, vierde lid, en 53a, tweede en derde lid, zoals die luiden op die dag van toepassing; en*

b. *is artikel 19a niet van toepassing;*

gedurende zes maanden na de datum van inwerkingtreding voor zover toepassing van dit artikel tot een hoger bedrag aan algemene bijstand leidt.

2. *Indien het netto minimumloon wijzigt met ingang van 1 januari 2016, worden bij de toepassing van het eerste lid, de normen, genoemd in de in het eerste lid, onderdeel a, genoemde artikelen 20 tot en met 22a, toegepast, zoals ze zouden luiden na herziening met het percentage van deze wijziging.*

Wat betekent dit concreet? Dit blijkt uit onderstaand stappenplan.

Stap	Situatie	
Stap 1	Heeft betrokkene op 31 december 2015 recht op algemene bijstand?	Nee → geen overgangsrecht Ja → stap 2
Stap 2	Is de norm volgens de berekeningssystematiek van 2015 hoger dan de norm volgens de berekeningssystematiek van 2016 (uitgaande van dezelfde rekennormen, dus zonder indexering)?	Nee → geen overgangsrecht Ja → stap 3
Stap 3	Toepassen oude berekeningssystematiek gedurende zes maanden, met indexering.	Overgangsrecht

Ad stap 2. Het overgangsrecht is van toepassing op:

- Gehuwden waarvan één partner jonger dan 21 jaar is en één partner 21 jaar of ouder, zonder kinderen, met medebewoners die geen kostendelende medebewoners zijn (maar onder de uitzonderingen vallen).
- Gehuwden waarvan één partner niet-rechthebbend is zonder kostendelende medebewoners.

¹³ TK 2014-2015, 34 273, nr. 3, pag. 8

2.8 Maatwerk en tijdelijk verblijf

In de Verzamelbrief van november 2015 is verduidelijking gegeven over een aantal aspecten van de kostendelersnorm. In de eerste plaats gaat het hier om daklozen en vergunningshouders die gebruik maken van een Zelfzorgarrangement.

De kostendelersnorm houdt rekening met schaalvoordelen die ontstaan als meerdere mensen een woning delen. Toch kan in een individueel geval blijken dat de norm niet toereikend is. In dat geval kan de uitvoering op basis van artikel 18, eerste lid PW de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen afstemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de rechthebbende belanghebbende(n). Daarbij wordt wel rekening gehouden met de voorliggende voorzieningen. Daarnaast bestaat ook altijd de mogelijkheid om bijzondere bijstand te verstrekken, als er in het individuele geval sprake is van hogere noodzakelijke kosten. Gaat het om zorg, dan kunnen mensen met een beperking, chronische of psychische problemen een beroep doen op maatschappelijke ondersteuning.

In de Verzamelbrief van december 2014 is aangegeven dat bij tijdelijk verblijf in vrouwenopvang of begeleidwonenprojecten de kostendelersnorm niet van toepassing is, omdat er geen sprake is van hoofdverblijf. Voor het vaststellen of iemand onder de kostendelersnorm valt moet de woonsituatie worden bepaald. Hierbij speelt onder meer de duur van het verblijf een rol: is er sprake van tijdelijk of van duurzaam verblijf in de woning? Om dat te bepalen wordt gekeken naar de concrete omstandigheden van het geval. Gaat het om tijdelijk verblijf, dan heeft dit geen gevolgen voor de hoogte van de uitkering. Dit kan betekenen dat personen die tijdelijk bij een bijstandsgerechtigde inwoont, niet mee hoeft te tellen voor de kostendelersnorm. Denk aan mensen in een crisissituatie of daklozen. Het kan ook van toepassing zijn op vergunninghouders die gebruik maken van het Zelfzorgarrangement en tijdelijk bij iemand inwonen. Per 8 september 2015 is het Zelfzorgarrangement (zza) van kracht. Vergunninghouders kunnen - op vrijwillige basis - gebruik maken van deze regeling en zien daarmee af van (tijdelijke) opvang in COA-locaties. Het zza biedt de mogelijkheid om elders te verblijven tot het moment dat er woonruimte is gevonden in een gemeente. Een deelnemer aan het zza zorgt zelf voor een verblijfadres. Dat kan een adres bij familieleden of bij vrienden zijn. De vergunninghouder ontvangt daarvoor een kleine financiële vergoeding om zelf te voorzien in onderdak.

Het is aan de uitvoering om op basis van concrete feiten en omstandigheden van het individuele geval vast te stellen dat het gaat om tijdelijk verblijf. Er is dus geen sprake van een categoriale ontheffing van de kostendelersnorm.

3 Kleine technische wijzigingen Participatiewet

Er is een aantal kleine technische wijzigingen opgenomen om onder meer de kostendelersnorm goed door te laten werken in alle artikelen. Maar ook enkele andere kleine technische wijzigingen. Deze wijzigingen worden in dit hoofdstuk besproken.

3.1 Schuldregeling bij overtreden informatieverplichting

In de **artikel 60c PW, 29a IOAW en 29a IOAZ** is geregeld dat het college niet mag meewerken aan een schuldregeling die is ontstaan als gevolg van overtreding van de inlichtingenverplichting en waarvoor een boete is opgelegd of aangifte is gedaan vanwege een strafbaar feit. Aan deze bepaling wordt nu toegevoegd: *voor zover deze medewerking leidt tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van deze vordering.*

3.1.1. Gevolgen voor de uitvoering

Deze wijziging is geen beleidswijziging, alleen een verduidelijking van de bepaling. Het bleef namelijk vanaf de inwerkingtreding van de Fraudewet (1 januari 2013) toegestaan om mee te werken aan een schuldregeling als de vordering uiteindelijk volledig wordt voldaan. De vordering kan tijdens de schuldregeling volledig worden voldaan, maar het is ook mogelijk dat de betreffende vordering na afloop van de schuldregeling verder wordt afgelost. Zolang maar geen gehele of gedeeltelijke kwijtschelding plaats vindt, is er geen enkel bezwaar om medewerking te verlenen. Ook als er geen sprake is van een boete of strafbaar feit, is kwijtschelding van de gehele of een gedeelte van de vordering niet mogelijk omdat in de artikelen 58 PW, 25 IOAW en 25 IOAZ is geregeld dat het volledige bedrag moet worden teruggevorderd wanneer bijstand of uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag door betrokkene is ontvangen als gevolg van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht.

Het is weliswaar geen wijziging in beleid, maar niet alle gemeenten hebben dit zo uitgevoerd. In een aantal gevallen is in het geheel geen medewerking verleend aan een schuldregeling. Voor die gemeenten vraagt dit om een wijziging in het beleid en de werkprocessen.

3.2 Domicilie

De Gemeentelijke basisadministratie is vervangen door de Wet basisregistratie personen (Wet Brp). De Wet Brp kent een ander begrippenkader. Daar is **artikel 40 PW** nu op aangepast. In dit artikel is nu bepaald dat de bijstand aan een belanghebbende die niet is ingeschreven als ingezetene *met een woonadres of briefadres* in de basisregistratie personen wordt verleend door het college van een bij die maatregel aan te wijzen gemeente. Het tweede lid van dit artikel komt te vervallen.

Het Besluit Participatiewet zal ook worden aangepast. Dat verwijst nu voor centrumgemeenten naar het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Dit besluit is met de WMO 2015 per 1 januari 2015 komen te vervallen. Dat betekent dat de centrumgemeenten in het Besluit Participatiewet opgenomen zullen worden.

3.2.1 Gevolgen voor de uitvoering

Deze wijziging betekent concreet dat het college aan de verlening van bijstand niet de verplichting kan opleggen dat de belanghebbende die niet is ingeschreven alsnog aangifte gaat doen van een door haar ter beschikking gesteld briefadres. Deze verplichting vloeit namelijk direct voort uit de Wet Brp. De standaardbrieven zullen hierop aangepast moeten worden.

3.3 Koopkrachttegemoetkoming 2014 vervallen

De uitvoering van de eenmalige koopkrachttegemoetkoming 2014 is inmiddels voltooid. Artikel 36a PW, waarin voor personen met een laag inkomen het recht op een eenmalige koopkrachttegemoetkoming in het jaar 2014 is geregeld en alle overige artikelen waarin wordt verwezen naar deze koopkrachttegemoetkoming, komen daarom te vervallen. De genoemde wijzigingen hebben geen consequenties voor de uitvoering.

3.4 Onjuiste verwijzing maatregel

In **artikel 47c PW** stond een onjuiste verwijzing binnen dat artikel. Het gaat hier om het opleggen van een maatregel vanwege het niet nakomen van een geüniformeerde arbeidsverplichting door de Sociale Verzekeringsbank. Per abuis verwees het negende lid, een tweede recidive, naar het zelfde lid als het achtste lid, de eerste recidive. Dit heeft verder geen gevolgen voor de uitvoering.

4 Kleine wijzigingen arbeidsondersteuning

4.1 Definitie niet-uitkeringsgerechtigde

Deze definitie komt als volgt te luiden:

Niet-uitkeringsgerechtigde:

de persoon jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, die als werkloze werkzoekende staat geregistreerd bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen en die geen recht heeft op arbeidsondersteuning op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten of een uitkering op grond van deze wet of de Werkloosheidswet, de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Toeslagenwet, de Tijdelijke wet beperking inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria, de Algemene nabestaandenwet dan wel een uitkering op grond van een regeling, die met deze wetten naar aard en strekking overeenstemt.

Wat betekent deze wijziging?

Er is met deze wijziging geen inhoudelijke wijziging beoogt. De tekst kon verkeerd gelezen worden, waardoor de indruk gewekt kon worden dat de term 'arbeidsondersteuning' sloeg op alle hier genoemde wetten. En dat is niet het geval, want het slaat uitsluitend op de Wajong. De wijziging heeft dan ook geen gevolgen voor de uitvoering.

4.2 Opdracht college m.b.t. arbeidsondersteuning

De Verzamelwet 2016 verduidelijkt (via een wijziging van artikel 7, derde lid, onderdeel c PW) de verdeling van de verantwoordelijkheid voor ondersteuning bij inschakeling en behoud van arbeid voor mensen die een steuntje in de rug nodig hebben.

Op grond van artikel 7 PW heeft het college de opdracht om de volgende doelgroepen te ondersteunen bij arbeidsinschakeling:

- personen die algemene bijstand ontvangen;
- personen als bedoeld in de artikelen 34a, vijfde lid, onderdeel b, 35, vierde lid, onderdeel b, en 36, derde lid, onderdeel b, van de Wet WIA tot het moment dat het inkomen uit arbeid in dienstbetrekking gedurende twee aaneengesloten jaren ten minste het minimumloon bedraagt en ten behoeve van die persoon in die twee jaren geen loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d is verleend;
Het gaat hier om een tweetal doelgroepen die ondersteuning kunnen krijgen op grond van de Wet WIA, maar waarvoor de gemeente verantwoordelijk is of was tot onmiddellijk voorafgaand aan de aanvang van de arbeid. De doelgroepen zijn zelfstandigen en mensen met een structurele functionele beperking;
- personen als bedoeld in artikel 10, tweede lid;
- personen met een nabestaanden- of wezenuitkering op grond van de Anw;
- personen met een IOAW- of IOAZ-uitkering;
- niet-uitkeringsgerechtigden¹⁴.

Daar is een drietal uitzonderingen op. Voor die drie groepen ondersteunt het college niet bij arbeidsinschakeling. Het gaat om:

- jongeren tot 27 jaar die uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs kunnen volgen;
- jongeren tot 27 jaar gedurende de zoekperiode van vier weken, gerekend vanaf de datum waarop ze zich hebben gemeld om bijstand;
- personen aan wie het UWV een uitkering verstrekt, tenzij het gaat om iemand ten behoeve van wie loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d is verleend, tot het moment dat diens inkomen uit arbeid in

¹⁴ Zie paragraaf 3.1 voor wijzigingen in de definitie van niet-uitkeringsgerechtigden

dienstbetrekking gedurende twee aaneengesloten jaren ten minste het minimumloon bedraagt en ten behoeve van die persoon in die twee jaren geen loonkostensubsidie is verleend. Dit gaat dus uitsluitend om de mensen die gebruik maken van het nieuwe instrument loonkostensubsidie, betaald uit het inkomensdeel. De loonkostensubsidies uit het werkdeel op grond van de gemeentelijke verordening hebben hier geen invloed op.

Niet al deze mensen blijven, eenmaal aan het werk, lange periode bij dezelfde werkgever werken. Wie is nu verantwoordelijk als iemand uitvalt? Dat is in artikel 7, eerste lid onderdeel a, onder 2 PW helder geregeld. Het college blijft verantwoordelijk voor de arbeidsinschakeling van mensen die zij naar werk hebben begeleid tot het moment dat deze personen twee jaar lang het wettelijk minimumloon hebben verdiend. Dat betekent concreet dat het college verantwoordelijk blijft, ook als deze persoon een uitkering van het UWV op grond van de Ziektewet of de WW ontvangt. Dit geldt echter, zoals de wijziging verduidelijkt, niet voor de hele doelgroep Participatiewet maar uitsluitend in de situatie als mensen met een loonkostensubsidie aan de slag zijn gegaan. Het gaat hier dus om mensen die:

- met loonkostensubsidie zijn gaan werken;
- die nog geen twee jaar zelfstandig het wettelijk minimumloon hebben verdiend;
- van wie het dienstverband is geëindigd en;
- die als werknemer van het UWV een uitkering krijgen.

Gaat iemand zonder loonkostensubsidie aan de slag en raakt hij zijn baan kwijt, met een uitkering van het UWV op grond van de ZW of WW tot gevolg, dan valt deze onder de re-integratieverantwoordelijkheid van het UWV. Ook als deze persoon gedurende minder dan twee jaar het wettelijk minimumloon heeft verdiend¹⁵.

Een voorbeeld.

Marcel heeft een loonwaarde van 70%. Hij kan aan de slag als magazijnmedewerker. Zijn baas krijgt een loonkostensubsidie voor Marcel ter compensatie van de verminderde loonwaarde. De loonwaarde stijgt niet. Na vijf jaar verliest Marcel zijn baan. Het college is nu verantwoordelijk voor de re-integratie van Marcel, omdat hij niet zelfstandig het wettelijk minimumloon heeft verdiend.

Johanna gaat aan de slag als conciërge op een school. Haar loonwaarde is 70%, de werkgever ontvangt loonkostensubsidie om de verminderde loonwaarde te compenseren. Het gaat erg goed en na twee jaar hoeft er geen loonkostensubsidie meer verstrekt te worden. Drie jaar later (vijf jaar nadat Johanna begonnen is) verliest ze haar baan. Omdat ze inmiddels al twee jaar het wettelijk minimumloon verdient, valt ze onder de re-integratieverantwoordelijkheid van UWV.

Voor de goede orde wordt verder opgemerkt dat de Staatssecretaris van SZW inmiddels een ministeriële regeling procesgang vangnetters gemeentelijke doelgroep Participatiewet in de Staatscourant heeft gepubliceerd¹⁶. Zoals ook in de Verzamelbrief van 13 november 2015 is aangegeven werkt deze regeling de re-integratieverplichting voor gemeenten uit, ten aanzien van mensen die met loonkostensubsidie zijn gaan werken en daarna onverhoopt zijn uitgevallen wegens ziekte en geen werkgever meer hebben. De uitwerking van de regeling is in lijn met de gebruikelijke re-integratieverplichtingen op grond van de Wet verbetering poortwachter. De regeling houdt kort gezegd het volgende in.

Gemeenten krijgen van UWV een signaal dat zij verantwoordelijk zijn voor de arbeidsondersteuning van deze mensen. Gemeenten moeten bij dreigend langdurig verzuim:

- een probleemanalyse (laten) maken,
- in overleg met de betrokkene een plan van aanpak opstellen,

¹⁵ Zie nota van wijziging, TK 2014-2015, 34 273, nr. 5

¹⁶ Nr. 57502

- een dossier van de ondernomen re-integratieactiviteiten bijhouden
- en na twee jaar ziekte een re-integratieverslag opstellen dat bij UWV wordt ingediend bij een eventuele WIA-aanvraag.

Dit zijn dezelfde verplichtingen die nu al gelden voor een werkgever en het UWV geval van ziekte van een werknemer.

De regeling geldt alleen voor mensen uit de Participatiewet die met loonkostensubsidie zijn gaan werken en die daarna minder dan twee jaar het WML hebben verdiend zonder loonkostensubsidie. Voor de overige werknemers afkomstig uit de Participatiewet die wegens ziekte uitvallen is UWV integraal verantwoordelijk, dus zowel voor de ZW-uitkering als de re-integratie.

Om UWV en gemeenten voldoende tijd te geven om de re-integratieverplichtingen goed in te regelen is besloten de invoering van de regeling te bepalen op 1 juli 2016. Het ligt in de rede dat UWV en gemeenten waar nodig in de tussentijd afspraken maken over lopende gevallen.

4.2.1 Gevolgen voor de uitvoering

Hiermee is helder wie verantwoordelijk is voor welke doelgroep. Dat betekent dat goed nagedacht moet worden over een stukje nazorg als mensen aan de slag zijn met loonkostensubsidie. Wat heeft iemand nodig om zijn werk goed te blijven doen? De gemeente zal daarmee naast de (drie)jaarlijkse loonwaarde meting moeten nagaan of iemand niet dreigt uit te vallen. Het levert een behoorlijke kostenbesparing op als in een vroeg stadium kan worden ingegrepen om uitval te voorkomen.

4.3 Opleidingsmogelijkheden alleenstaande ouder

Een alleenstaande ouder die de volledige zorg heeft voor een ten laste komend kind jonger dan vijf jaar kan op eigen verzoek ontheffing krijgen van de verplichting om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen, aanvaarden en behouden, waaronder begrepen de registratie als werkzoekende bij het UWV. Het is niet de bedoeling dat de alleenstaande ouder helemaal niets doet, want daarmee wordt de afstand tot de arbeidsmarkt te groot. De re-integratieverplichting blijft daarom wel van toepassing. In de periode van tijdelijke ontheffing (in totaal maximaal 5 jaar) van de actieve sollicitatieplicht kan deze worden ingevuld met een voorziening als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder b PW. In het plan van aanpak kan de invulling van de voorziening bestaan uit een opleiding die leidt tot een startkwalificatie. Heeft de alleenstaande ouder al een startkwalificatie, dan kan het worden ingevuld met een opleiding **in de beroepsopleidende leerweg** als bedoeld in artikel 7.2.2., tweede lid onder a van de Wet educatie en beroepsonderwijs. De 'beroepsopleidende leerweg' is toegevoegd aan artikel 9a, elfde lid Pw. Dit heeft een technische achtergrond: artikel 7.2.2. van de Web is aangepast. De verwijzing was daarmee niet meer correct. Dit heeft geen gevolgen voor de uitvoering.

5 Vangnetregeling

5.1 Wat is de vangnetregeling?

Tegelijk met de inwerkingtreding van de Participatiewet per 1 januari 2015 is voor de verdeling van het macrobudget een nieuw verdeelmodel van kracht geworden: het multiniveau-model. Dit nieuwe verdeelmodel zorgt voor een betere verdeling van middelen over gemeente en een adequate prikkelwerking. Toch kan niet worden uitgesloten dat er geen gemeenten meer in financiële problemen kunnen komen als gevolg van grote tekorten op het bijstandsbudget. Gemeenten kunnen onder voorwaarden worden gecompenseerd voor grote tekorten op het budget als bedoeld in artikel 69 PW. Voorheen konden gemeenten bij een tekort een beroep doen op de incidentele en de meerjarige aanvullende uitkeringen (IAU en MAU), maar die zijn met ingang van 2015 komen te vervallen.

Om aanspraak te kunnen maken op de vangnetuitkering 2015 dient de gemeente aan een beperkt aantal voorwaarden te voldoen. De onafhankelijke Toetsingscommissie aanvullende uitkeringen Participatiewet beoordeelt of een verzoekende gemeente aan alle geldende procedurele en inhoudelijke voorwaarden voldoet, om vervolgens de minister van SZW te adviseren over de te nemen beslissing. De minister (thans feitelijk de staatssecretaris) neemt in beginsel het advies van de commissie over.

5.2 Verlenging vangnetregeling

De vangnetuitkering is in de plaats gekomen van de IAU en de MAU. In eerste instantie alleen voor het jaar 2015, maar dit is verlengd tot en met 2016. Deze verlenging wordt geregeld door wijziging van het Besluit PW, dus niet via de Verzamelwet 2016. In 2017 krijgt dit vangnet een meer definitief karakter.

5.3 Wat verandert er?

Met de inwerkingtreding van de in de Verzamelwet opgenomen aanpassingen heeft Onze Minister de bevoegdheid om de vangnetuitkering:

- te verminderen,
- in te trekken
- of te weigeren
- als hij het college een aanwijzing als bedoeld in artikel 76 PW heeft gegeven of als het college in strijd handelt met een wettelijk voorschrift dat betrekking heeft op de vangnetuitkering of met een voorwaarde die aan het besluit tot verlening van een vangnetuitkering is verbonden.

De nieuwe regeling heeft ook een nieuwe naamgeving tot gevolg. In artikel 73 PW is 'Toetsingscommissie aanvullende uitkeringen Participatiewet' vervangen door 'Toetsingscommissie vangnet Participatiewet'. Daarnaast is in artikel 74 en 75 PW de term 'incidentele of meerjarige aanvullende uitkering' vervangen door 'vangnetuitkering'.

De vangnetregeling wordt nader uitgewerkt in een amvb en een ministeriële regeling, net als voorheen. In deze lagere regelgeving worden geen bepalingen opgenomen omtrent de termijn waarbinnen op een verzoek tot een vangnetuitkering wordt beslist. Daarvoor wordt aangesloten bij de redelijke termijn van de Awb.

5.3.1 Gevolgen voor de uitvoering

Deze wijzigingen zijn technisch van aard en hebben geen gevolgen voor de uitvoering.

6 Wijzigingen IOAW en IOAZ

6.1 Vaststelling grondslag IOAW en IOAZ

In de IOAW en IOAZ is de bepaling wie onder de kostendelersnorm valt aangepast, gelijk aan de bepaling zoals die in de Participatiewet staat. Let wel, alleen de omschrijving van de mensen die onder de kostendelersnorm vallen. De rekenformule die voor de Participatiewet wordt toegepast, wordt niet toegepast in de IOAW. Dat verandert niet met de Verzamelwet 2016. Met deze aanpassing wordt geen inhoudelijke, beleidsmatige wijziging beoogt, maar een verbetering van de leesbaarheid van het artikel. Er zijn daarmee geen gevolgen voor de uitvoering.

6.2 Meewerken aan een schuldregeling IOAW en IOAZ

Net als bij de Participatiewet mag op grond van de IOAW en IOAZ worden meegewerkt aan een schuldregeling zolang dit niet leidt tot een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van deze vordering. Zie voor meer uitleg paragraaf 3.1.

6.3 Overgangsrecht uit artikel 63h en 63i IOAW

Er was overgangsrecht vastgesteld in artikel 63h en 63i IOAW voor artikel 5 IOAW. Dat overgangsrecht was te ruim om twee redenen:

- Het is in werking getreden op 1 januari 2015 in plaats van op 1 juli 2015. De wijzigingen in artikel 5 zijn pas op 1 juli 2015 in werking getreden en dat betekent dat het overgangsrecht niet eerder dan die datum in werking kan treden.
- Het overgangsrecht had per abuis niet alleen betrekking op de aanpassingen uit de Wwz en de Verzamelwet SZW 2015, maar op heel artikel 5 IOAW. Dat betekent dat ook de wijzigingen die op grond van de Wet WWB-maatregelen zijn ingevoerd hieronder zouden vallen. Dat is niet de bedoeling. De kostendelersnorm is namelijk wel van toepassing op mensen die nieuw instromen in de IOAW.

Oud	Nieuw
<p>Artikel 63h Ten aanzien van de persoon wiens eerste werkloosheidsdag is gelegen voor de dag van inwerkingtreding van artikel XXXI van de Wet werk en zekerheid blijft artikel 5 van toepassing zoals dat luidde op de dag voor inwerkingtreding.</p>	<p>Artikel 63h Ten aanzien van de persoon wiens eerste werkloosheidsdag is gelegen voor 1 juli 2015 blijft artikel 5, vijfde lid, van toepassing zoals dat luidde na de inwerkingtreding van artikel II, onderdeel C, van de Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten en voor de inwerkingtreding van artikel XIX, onderdeel A, van de Verzamelwet SZW 2015.</p>
<p>Artikel 63i Ten aanzien van de persoon wiens recht op uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen is ontstaan voor de dag van inwerkingtreding van artikel XXXI van de Wet werk en zekerheid blijft artikel 5 van toepassing zoals</p>	<p>Artikel 63i Ten aanzien van de persoon wiens recht op uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen is ontstaan voor 1 juli 2015 blijft artikel 5, vijfde lid, van toepassing zoals dat luidde na de inwerkingtreding van artikel II, onderdeel C, van de</p>

dat luidde op de dag voor inwerkingtreding.

Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten en voor de inwerkingtreding van artikel XIX, onderdeel A, van de Verzamelwet SZW 2015.

7. Wijzigingen aanpalende wetgeving

7.1 Wet op het kindgebonden budget

De hoogte van het kindgebonden budget waar iemand aanspraak op kan maken, wordt lager naarmate het inkomen hoger is. Voor de afbouw van de hoogte van het kindgebonden budget wordt vanaf 2015 het van het minimumloon afgeleide drempelinkomen gebruikt, net als voor de zorgtoeslag. Door aan te sluiten bij het minimumloon volgt het drempelinkomen ook meteen de indexeringssystematiek van het minimumloon. Vóór 2015 begon de afbouw met een in de wet genoemd bedrag, dat jaarlijks werd geïndexeerd met een correctiefactor uit de Wet inkomstenbelasting 2001. De verwijzing naar deze correctiefactor is per abuis blijven staan, maar nu met de Verzamelwet 2016 verwijderd.

Deze aanpassing heeft geen gevolgen voor de uitvoering, nu de bedragen en berekeningssystematiek niet wijzigen.

7.2 Algemene Kinderbijslagwet

Tot nu toe kon de SVB met meer dan één jaar terugwerkende kracht kinderbijslag toekennen. Hoofregel was maximaal één jaar met terugwerkende kracht, maar daar waren uitzonderingen op mogelijk¹⁷. Deze bevoegdheid komt te vervallen met de Verzamelwet. Dit is van belang voor de uitvoering van de Participatiewet, omdat het direct gevolgen heeft voor het begrip 'ten laste komend kind'¹⁸. Om te kunnen spreken van een ten laste komend kind moet:

- het gaan om een eigen kind of stiefkind;
- dat jonger is dan 18 jaar;
- voor wie aan de alleenstaande ouder of de gehuwde op grond van artikel 18 AKW kinderbijslag wordt betaald, zal worden betaald of zou worden betaald als artikel 7, tweede lid van die wet niet van toepassing zou zijn.

Deze aanpassing in de AKW heeft ook gevolgen voor het kindgebonden budget. Er kan aanspraak worden gemaakt op het kindgebonden budget als de ouder recht heeft op kinderbijslag en aan de overige voorwaarden wordt voldaan. Het kindgebonden budget kan maximaal 20 maanden met terugwerkende kracht worden verstrekt. Door deze maatregel wordt deze termijn in een aantal gevallen beperkt tot 12 maanden, aangezien de kinderbijslag maximaal deze termijn met terugwerkende kracht kan worden verstrekt.

Deze wijziging betreft eigenlijk het vervallen van een uitzonderingsmogelijkheid. In de praktijk zal de gemeente hier zelden of nooit mee te maken krijgen, aangezien dit bij de SVB al tot slechts ongeveer 150 onderzoeken per jaar leidde, waarvan in een beperkt aantal gevallen langer dan een jaar met terugwerkende kracht werd uitbetaald.

¹⁷ Artikel 14, derde lid AKW

¹⁸ Artikel 4, eerste lid onder d en e PW

7.2.1 Gevolgen voor de uitvoering

Het ontvangen van kinderbijslag is een voorwaarde om te kunnen spreken van een ten laste komend kind.

Waarom is dit begrip ten laste komend kind zo belangrijk?

- Dit kan gevolgen hebben voor de arbeidsverplichtingen van alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 12 jaar.
- Dit speelt een rol bij de ontheffing van de plicht tot arbeidsinschakeling van alleenstaande ouders met kinderen jonger dan vijf jaar.
- De jongerennorm voor gehuwden met kinderen waarvan ten minste één partner jonger is dan 21 jaar is hoger dan voor een zelfde echtpaar zonder kinderen.
- Er is een aparte vrijlating van inkomsten uit arbeid voor alleenstaande ouders, die bovenop de 'gewone' vrijlating komt.

7.3 Wet SUWI

In de Wet SUWI is een aantal technische wijzigingen doorgevoerd. Achtergrond van deze wijziging is de vorming van de Inspectie SZW per 1 januari 2012, waarbij de IWI, de Arbeidsinspectie en de SIOD zijn samengevoegd. Aan de begripsbepaling wordt toegevoegd dat het gaat om de Inspectie SZW voor zover belast met de taken, genoemd in hoofdstuk 7. Daaruit volgt dat de bepalingen in de Wet SUWI die betrekking hebben op de Inspectie SZW, slechts zien op de taken van de Inspectie SZW op het gebied van werk en inkomen. Dit heeft ook gevolgen voor de verplichting van colleges om gegevens te verstrekken aan de Inspectie SZW. Dat betreft op grond van artikel 42 Wet SUWI zoals dat luidt na inwerkingtreding van de Verzamelwet 2016 uitsluitend gegevens die zich uitstrekking tot de taken van de Inspectie SZW op het terrein van werk en inkomen. Was dit niet gewijzigd, dan had de gemeente gegevens moeten aanleveren die zich uitstrekken over alle terreinen waarop de inspectie toezicht houdt.

In artikel 37 Wet SUWI zijn de taken opnieuw geformuleerd. Dit was nodig, omdat het organisatiegerichte toezicht door de Inspectie SZW is beëindigd. De Inspectie SZW blijft belast met het toezicht met betrekking tot de samenwerking tussen de SUWI-partijen en de wijze waarop de colleges van burgemeester en wethouders gezamenlijk bijdragen aan de doelen op het terrein van werk en inkomen. Het toezicht betreft ook de informatievoorziening die in verband met deze samenwerking in stand wordt gehouden. Dit aspect van het onderzoek door Inspectie SZW houdt verband met de aanwijzingsbevoegdheid van de Minister op grond van artikel 9 Wet SUWI.

7.3.1 Gevolgen voor de uitvoering

Dit heeft geen gevolgen voor de uitvoering. De Inspectie SZW opereert als één organisatie, met een jaarplan en jaarverslag voor de gehele Inspectie. De wijzigingen zijn technisch van aard en veranderen niets voor de uitvoering.

Bijlage

Art. 19a PW Kostedelende medebewoner

1. In deze paragraaf wordt onder kostedelende medebewoner verstaan de persoon van 21 jaar of ouder die in dezelfde woning als de belanghebbende zijn hoofdverblijf heeft en niet:
- de echtgenoot van belanghebbende is;
 - op basis van een schriftelijke overeenkomst met de belanghebbende, waarbij een commerciële prijs is overeengekomen, als verhuurder, huurder, onderverhuurder, onderhuurder, kostgever of kostganger, niet zijnde een bloed- of aanverwant in de eerste of tweede graad van de belanghebbende, in dezelfde woning als de belanghebbende zijn hoofdverblijf heeft;
 - op basis van een schriftelijke overeenkomst met een derde, waarbij een commerciële prijs is overeengekomen, als huurder, onderhuurder of kostganger in dezelfde woning als de belanghebbende zijn hoofdverblijf heeft, mits hij de overeenkomst heeft met dezelfde persoon als met wie de belanghebbende een schriftelijke overeenkomst heeft, waarbij een commerciële prijs is overeengekomen, als huurder, onderhuurder of kostganger; of
 - een persoon is die:
 - onderwijs volgt waarvoor aanspraak op studiefinanciering als bedoeld in artikel 3.1, eerste of tweede lid, van de Wet studiefinanciering 2000 kan bestaan en bij aanvang van dat onderwijs gelet op zijn leeftijd in aanmerking kan komen voor die studiefinanciering;
 - onderwijs volgt waarvoor aanspraak kan bestaan op een tegemoetkoming op grond van hoofdstuk 4 van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten en bij aanvang van dat onderwijs gelet op zijn leeftijd in aanmerking kan komen voor die tegemoetkoming;
 - een beroepsopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdelen a tot en met e, van de Wet educatie en beroepsopleiding in de beroepsbegeleidende leerweg volgt;
 - een vergelijkbaar soort onderwijs of beroepsopleiding als bedoeld onder 1° tot en met 3° volgt buiten Nederland, waarbij voor onder 1° en 2° geldt dat hij bij aanvang van dat onderwijs jonger dan 30 jaar is of in de maand van aanvang de leeftijd van 30 jaren heeft bereikt.
2. Voor de toepassing van het eerste lid, onderdelen b en c, legt de belanghebbende op verzoek van het college de schriftelijke overeenkomst over en toont hij de betaling van de commerciële prijs aan door het overleggen van de bewijzen van betaling.

Art. 22a Kostedelersnorm

1. Indien de belanghebbende van 21 jaar of ouder een of meer kostedelende medebewoners heeft, is de norm per kalendermaand voor de belanghebbende:

$$(40\% + \frac{A}{A} \times 30\%) \times B$$

Hierbij staat:

- A voor het aantal kostedelende medebewoners plus de belanghebbende en zijn echtgenoot van 21 jaar of ouder indien hij gehuwd is; en
 - B voor de norm, bedoeld in artikel:
 - 21, onderdeel b, indien de belanghebbende jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd is;
 - 22, onderdeel c, indien de belanghebbende jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd is en zijn echtgenoot de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt;
 - 22, onderdeel b, indien de belanghebbende de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt.
2. De norm voor gehuwden, op wie het eerste lid van toepassing is, is gelijk aan de som van de normen, bedoeld in dat lid, die voor ieder van de rechthebbende echtgenoten afzonderlijk van toepassing is.
3. Voor rechthebbende gehuwden, waarvan een echtgenoot 18, 19 of 20 jaar is en de andere echtgenoot 21 jaar of ouder is, met een of meer kostedelende medebewoners, is de norm per kalendermaand:

- a. indien ze een of meer ten laste komende kinderen hebben: € 512,65 plus de op basis van dit artikel van toepassing zijnde norm voor de echtgenoot van 21 jaar of ouder,
- b. indien ze geen ten laste komende kinderen hebben: € 237,61 plus de op basis van dit artikel van toepassing zijnde norm voor de echtgenoot van 21 jaar of ouder.

Art. 22b Afwijking normen 2015

1. In afwijking van deze paragraaf is voor belanghebbenden de norm per kalendermaand indien het betreft:

- a. gehuwden met een of meer ten laste komende kinderen die naast de echtgenoot nog met een of meer andere meerderjarige personen die op grond van artikel 22a tot het eerste lid van dat artikel worden gerekend in dezelfde woning hun hoofdverblijf hebben, en waarvan een echtgenoot 18, 19 of 20 jaar is en de andere echtgenoot 21 jaar of ouder:

1°. van 1 januari 2015 tot 1 juli 2015: € 511,68 plus de op basis van artikel 22a van toepassing zijnde norm voor de echtgenoot van 21 jaar of ouder,

2°. van 1 juli 2015 tot 1 januari 2016: € 5112,65 plus de op basis van artikel 22a van toepassing zijnde norm voor de echtgenoot van 21 jaar of ouder;

- b. een alleenstaande die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en die met een of meer meerderjarige personen in dezelfde woning zijn hoofdverblijf heeft, maar waarbij geen van die meerderjarige personen op grond van artikel 22a tot het eerste lid van dat artikel worden gerekend:

1°. van 1 januari 2015 tot 1 juli 2015: € 1.077,63,

2°. Van 1 juli 2015 tot 1 januari 2016: € 1.079,78.

2. Dit artikel vervalt met ingang van 1 juli 2016.

Colofon

Toelichting op de Verzamelwet 2016

Uitgave

December 2015
Programmaraad

Tekst

Stimulansz

Eindredactie

Evelien Meester, Stimulansz

Meer informatie

W: www.samenvoordeklant.nl

E: info@samenvoordeklant.nl

Aan de totstandkoming van deze publicatie is de grootst mogelijke zorg besteed. Stimulansz noch de Programmaraad kan aansprakelijk worden gesteld voor eventuele onjuistheden, noch kunnen aan de inhoud rechten worden ontleend.